

Helse Nord driver politikk, - og Stortinget bare ser på.

Helseminister Kjerkol har gitt Helse Nord i oppgave å løse mangelen på fagfolk innen helsetjenesten. Mangel på leger og sykepleiere er ikke bare et nord-norsk problem. Det er et nasjonalt problem og må løses av regjeringa. Helseministeren har valgt seg ut Helse Nord som en prøveregion. Det kan være fordi her er den minste befolkninga, det minste helseforetaket og den største regionen. Det kan også være fordi Helse Nord har størst problem med økonomien og vil kanskje da være mest lydige for helseministerens føringer. Uansett er det uforsvarlig å gjøre Nord-Norge til en prøveregion for dramatiske omstillinger.

Stopp prosessen. Vi krever fullverdige lokalsykehus.

Nå har arbeidsgruppene lagt fram sine forslag. Det har skapt opprør. For det er akuttfunksjoner, fødetilbud og psykiatri som skal bygges ned og sentraliseres. Denne infrastrukturen har direkte innvirkninger på bosettinga i landsdelen. Den fratar oss som bor her den tryggheta vi forventer. Folk i nord fratas like helsetilbud om en ikke flytter etter.

Vi har mye stygt vintervær i en langstrakt landsdel. Vi må derfor ha kortere avstand fra pasient til fullverdige lokalsykehus om vi skal ha like helsetilbud som i resten av landet. Vi protesterer ikke på planlagte operasjoner og behandling. Det er tryggheta vi krever med å ha akuttfunksjoner, fødeavdelinger og krisepsykiatri innen rekkevidde. Disse funksjonene må ikke sentraliseres.

Omstilling til hva?

Nødvendighetene for omstilling begrunnes med at Helse Nord mangler 1000 fagfolk. I arbeidsgruppa sitt notat kommer det fram at det er UNN Tromsø og Nordlandssykehuset i Bodø som mangler fagfolk innen somatikk. Her er nærmere 50 % av legemangelen til hele Helse Nord. For sykepleierne har Tromsø og Bodø 47 % av de innleide. De to sykehusene har brukt 67 % av overtida i Helse Nord. (jfr. tabell 5 og 6 fra arbeidsgruppe 1). Bemanningskrisen er ikke størst i distriktene der lokalsykehusene er. Det er ikke lokalsykehusene i distriktene som driftes dyrt.

Legger en ned akuttfunksjonene i Narvik og Gravdal, så er det i hvert fall sikker at pasientene blir transportert videre til de største sykehusene. Fagfolkene kan en derimot miste. Helse Nord kan ikke styre hvor fagfolk vil jobbe. Dette opplegget truer den offentlige helsetjenesten. Vi kan oppleve flukt av fagfolk ut av landsdelen eller til private klinikker. Vi kan ikke tillate to parallelle helsetjenester. Det har vi ikke nok fagfolk til. Mangel på fagfolk tilsier at politikerne må ta grep for å styrke det offentlige helsevesenet.

Opplegg for kaos

Å redusere tilbudene på lokalsykehusene vil føre til økt press på de ansatte i UNN Tromsø og sentralsykehuset i Bodø. Arbeidsgruppas forslag vil derfor føre til mer kaos og feil behandling på sykehus som allerede har for få ansatte. Vi trenger alle lokalsykehusene med sin breddekompetanse for at sentralsykehusene skal kunne konsentrere seg om sine spesialistoppgaver. Lokalsykehusene er dyktige til å sende videre de pasientene som må til videre behandling. Strategien må være at lokalsykehusene styrkes for å avlaste presset.

Arbeidsgruppene har konstatert at kapasiteten i UNN Tromsø og sentralsykehuset i Bodø er overbelastet. Om de største sykehusene ikke avlastes av lokalsykehusene, vil det føre til at pasientene sendes ut av regionen. Enten går de til private klinikker eller så går de til andre universitetssykehus i landet. Det svekker det minste universitetssykehuset i landet.

Sentralsykehuset i Bodø trengs pga. store avstander, dårlig vær og begrensninger i kommunikasjonene. Likevel burde Helse Nord sett på arbeidsfordelinga mellom våre to største sykehus i landsdelen. Da Helse Nord holder til i Bodø, kan det virke som at den strategiske vurderinga vil de ikke berøre. Arbeidsgruppene har heller ikke sett på de høge lederlønningene og gode reise- og bo-avtaler hos topplederne opp mot å øke grunnbemanninga. For å rekruttere fagfolk må de i det minste ha like lønninger som de private klinikkene kan gi. Derimot trenger ikke ledelsen i helseforetaket å ha større lønninger enn helseministeren. Det er merkelig at stortingspolitikkerne godtar denne personalpolitikken.

Større krav til ambulansetjenesten

Traumefunksjonene er ikke et område en skal leite etter innsparing på. Funksjonen er for å redde liv. Det er heller ikke penger å spare på å sentralisere traume-funksjonene. Politikerne må se på samfunnsregnskapet. Helse Nord kan ikke legge opp en drift der utgifter føres over på andre institusjoner som kommuner og politi. Selv ikke innen Helse Nord sitt eget budsjett er det penger å spare. Vi har ikke den ambulansetjenesten som kan frakte pasientene mellom sykehusene. Her vil vinninga gå opp i spinninga. Modellen krever nye ambulanser både i lufta og på vegen. Flere ambulansetakter og helsepersonell blir låst til denne type beredskap i stedet for til behandling. Både avstand og vær tilsier at akuttfunksjonene må være nærmest skadestedet. Med 100 års erfaring i landsdelen er det ikke tilfeldig at lokalsykehusene er der de er.

Helse Nord driver politikk

Vi kan ikke godta at det gjøres dramatiske endringer som ikke kan forandres, før vi har fått en helhetlig diskusjon om helsepolitikken i hele Norge. Det er Stortinget sin oppgave. Hva gjør vi med folkevalgte på Stortinget hvis ikke de vil være ombudsfolk? Nå planlegges store endringer i infrastrukturen i landsdelen og politikkerne på Stortinget ser bare på og godtar at avgjørelsene blir satt bort til et helseforetak. Befolkninga som mister akutt-, føde- og psykiatri-tilbudene, må kunne kreve av stortingspolitikkerne at de griper inn, stopper prosessen og diskuterer konsekvensene av Helse Nord sine forslag. Prosessen med arbeidsgruppene har gått alt for fort bak lukkede dører. Vegrer Stortinget seg fra å gripe inn, har de gitt regjeringa all makt. Maktfordelingsprinsippet har fått et nytt nederlag i tillegg til Fosen-saka. Regjeringa tar seg friheter til å forme landet uten en demokratisk debatt. Stortingspolitikkerne må ikke la seg parkere. Stortinget må ta over prosessen.

Frode Bygdnes

[Helse Nord-kuttene, Helsepolitikk | Helse Nord driver politikk - og Stortinget bare ser på. \(nordnorskdebatt.no\)](https://nordnorskdebatt.no)

[Helse Nord driver politikk – og Stortinget bare ser på - steigan.no](https://steigan.no)